P9_TA(2023)0248

Razmere v Nikaragvi

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 15. junija 2023 o razmerah v Nikaragvi (2023/2743(RSP))

(C/2024/491)

Evropski parlament,

— ob upoštevanju svojih prejšnjih resolucij o Nikaragvi, zlasti tistih z dne 16. decembra 2021 o razmerah v Nikaragvi ([1]), z dne 9. junija 2022 o instrumentalizaciji pravosodja v represivne namene v Nikaragvi ([2]) in z dne 22. septembra 2022 o Nikaragvi, zlasti aretaciji škofa Rolanda Álvareza ([3]),

— ob upoštevanju izjav o Nikaragvi, ki sta jih podala podpredsednik Komisije/visoki predstavnik Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko ter njegova uradna govorka, zlasti izjav z dne 4. avgusta 2022 o zaprtju radijskih postaj in ukinitvi civilnodružbenih organizacij, z dne 10. februarja 2023 o izpustitvi političnih zapornikov, z dne 16. februarja 2023 o odvzemu državljanstva političnim nasprotnikom in z dne 18. aprila 2023 o peti obletnici protestov po državi,

— ob upoštevanju Sporazuma o pridružitvi med Evropsko unijo in njenimi državami članicami na eni strani ter Srednjo Ameriko na drugi strani ([4]),

— ob upoštevanju uredb in sklepov Sveta o omejevalnih ukrepih zaradi hudih kršitev in zlorab človekovih pravic v Nikaragvi ter sklepa Sveta z dne 13. oktobra 2022 o podaljšanju teh sankcij do 15. oktobra 2023 ([5]),

— ob upoštevanju poročila skupine strokovnjakov OZN za človekove pravice za Nikaragvo (v nadaljnjem besedilu: GHREN) z dne 2. marca 2023,

— ob upoštevanju izjav, ki ju je 9. maja 2022 in 2. junija 2023 podala uradna govorka visokega komisarja Združenih narodov za človekove pravice,

— ob upoštevanju sklepa prvega kazenskega senata pritožbenega sodišča v Managui z dne 8. februarja 2023 o izgonu 222 izdajalcev domovine in izjave predsednika pritožbenega sodišča v Managui z dne 15. februarja 2023 o obtožbah 94 izdajalcev domovine,

— ob upoštevanju izjav Medameriške komisije za človekove pravice, zlasti tistih z dne 13. februarja 2023, v katerih pozdravlja izpustitev političnih zapornikov v Nikaragvi, vendar zavrača samovoljni odvzem državljanstva, z dne 17. februarja 2023, v katerih obsoja stopnjevanje kršitev človekovih pravic v Nikaragvi in z dne 18. aprila 2023, ki zaznamuje pet let od začetka krize na področju človekovih pravic v Nikaragvi,

— ob upoštevanju poročil posebnega mehanizma spremljanja za Nikaragvo,

— ob upoštevanju Mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah iz leta 1966, standardnih minimalnih pravil Organizacije združenih narodov za ravnanje z zaporniki (pravila Nelsona Mandele) iz leta 2015, pravil Organizacije združenih narodov za ravnanje z zapornicami in ukrepe brez odvzema prostosti za storilke kaznivih dejanj (bangkoška pravila) iz leta 2010 in Dunajske konvencije iz leta 1969,

— ob upoštevanju Konvencije proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali ponižujočim kaznim ali ravnanju iz leta 1984,

([1]) UL C 251, 30.6.2022, str. 134.
([2]) UL C 493, 27.12.2022, str. 100.
([3]) UL C 125, 5.4.2023, str. 76.
([4]) UL L 346, 15.12.2012, str. 3.
([5]) UL L 268, 14.10.2022, str. 22.

— ob upoštevanju Splošne deklaracije človekovih pravic iz leta 1948 in Ameriške konvencije o človekovih pravicah iz leta 1969,

— ob upoštevanju člena 132(2) in (4) Poslovnika,

A. ker nikaragovski režim od leta 2018 sistematično, vedno znova in samovoljno zapira, nadleguje in ustrahuje potencialne predsedniške kandidate, opozicijske in verske voditelje, pa tudi študentske predstavnike, voditelje podeželja, domorodna ljudstva, osebe LGBTI, novinarje, zagovornike človekovih pravic, organizacije civilne družbe, predstavnike podjetij in vse druge kritične glasove v državi; ker se razmere v Nikaragvi nezadržno slabšajo;

B. ker kršitve in zlorabe človekovih pravic od aprila 2018 niso osamljen pojav, temveč rezultat dinamičnega procesa, usmerjenega v razgradnjo delitve oblasti in demokratičnih jamstev, s katerim se poskuša oblast temeljito skoncentrirati v podobo predsednika in podpredsednice Republike Nikaragve;

C. ker je režim Ortega-Murillo 9. februarja 2023 izgnal v ZDA 222 samovoljno pridržanih političnih zapornikov, vključno s političnimi osebnostmi, potencialnimi kandidati na predsedniških volitvah leta 2021, novinarji, zagovorniki človekovih pravic in protestniki, ki so sodelovali na protestih leta 2018; ker so bili vsi razglašeni za izdajalce domovine, državljanstvo pa jim je bilo odvzeto;

D. ker je škof Rolando Álvarez zavrnil izgon iz Nikaragve, zaradi česar je bil 10. februarja 2023 obsojen na 26 let zapora ter odvzemom državljanstva in političnih pravic na podlagi obtožb o izdaji, izpodbijanju nacionalne integritete in širjenju lažnih novic; ker je v zaporu La Modelo, kjer mu od 25. marca 2023 ni bilo dovoljeno prejemanje obiskov; ker se zatiranje cerkve nadaljuje z izgonom nun in aretacijo več duhovnikov in zaposlenih v cerkvi, kljub njeni mediatorski vlogi leta 2017 v nacionalnem dialogu; ker je Vatikan aprila zaprl svoje veleposlaništvo v Nikaragvi, potem ko je državni režim predlagal prekinitev diplomatskih odnosov;

E. ker je od 30. aprila 2023 poleg Rolanda Álvareza vsaj 46 političnih zapornikov, od katerih so nekateri pridržani od leta 2018, še vedno zaprtih v nesprejemljivih razmerah, v katerih so se znašli po sojenju za zaprtimi vrati, kjer niso bila spoštovana osnovna jamstva poštenega sojenja; ker je bil tak okvir državne represije vzpostavljen z jasno privolitvijo sodstva;

F. ker je bilo 15. februarja 2023 še dodatnim 94 političnim nasprotnikom odvzeto državljanstvo in zaseženo premoženje, potem ko so bili obtoženi spodkopavanja nacionalne integritete in širjenja dezinformacij; ker jih približno tretjina ostaja v Nikaragvi;

G. ker je več držav ponudilo narodnost, državljanstvo ali začasno zaščito državljanom Nikaragve, ki so ostali brez državljanstva zaradi režima Daniela Ortege in Rosario Murilla; ker je Španija 222 izgnancem ponudila državljanstvo;

H. ker naj bi bilo maja letos po vsej državi samovoljno pridržanih in obtoženih ogrožanja nacionalne integritete in širjenja lažnih novic, kar so obtožbe, ki jih režim uporablja za utišanje kritikov, 63 ljudi;

I. ker je vrhovno sodišče Nikaragve 9. in 11. maja 2023 razsodilo, da 26 odvetnikov in notarjev, ki so kritični do režima, vključno z nekaterimi najpomembnejšimi zagovorniki človekovih pravic v državi, ne more več opravljati odvetniškega poklica v Nikaragvi;

J. ker je nikaragovska vlada od aprila 2018 zaprla več kot 3 300 neprofitnih organizacij in fundacij, vključno z organizacijami žensk in organizacijami, povezanimi s katoliško cerkvijo, zaradi česar številni ljudje nimajo dostopa do storitev ali pomoči; ker je bil pravni status več univerz odvzet, da bi se zatrlo nestrinjanje študentov; ker so morale prenehati delovati tudi medijske hiše;

K. ker je nikaragovska vlada 9. junija 2023 zaplenila premoženje 222 političnim zapornikom, ki so bili prisiljeni v izgnanstvo februarja tega leta, potem ko so bili obsojeni za dejanja zoper suverenost, neodvisnost in samoodločbo države;

L. ker je visoki komisar OZN za begunce izjavil, da samovoljen odvzem državljanstva zagovornikom človekovih pravic in disidentom krši mednarodno pravo, zlasti 15. člen Splošne deklaracije človekovih pravic, pa tudi Konvencijo o statusu oseb brez državljanstva iz leta 1954 in Konvencijo o zmanjšanju števila oseb brez državljanstva iz leta 1961; ker je Nikaragva pogodbenica vseh omenjenih instrumentov;

M. ker je GHREN objavila prvo poročilo o razmerah v Nikaragvi, v katerem je opisala, kako so agenti policije in nacionalnega kazenskega sistema ter člani prorežimskih oboroženih skupin ob prijetju, zasliševanju in pridržanju med drugim izvajali zunajsodne usmrtitve, samovoljna pridržanja ter fizično in psihološko mučenje, vključno s spolnim nasiljem in nasiljem na podlagi spola;

N. ker je nikaragovski režim 28. septembra 2022 neupravičeno sprejel odločitev o izgonu vodje delegacije EU v Nikaragvi in prekinitvi diplomatskih vezi s Kraljevino Nizozemsko; ker se je EU odzvala tako, tako da je vodjo misije Republike Nikaragve razglasila za nezaželeno osebo EU;

O. ker se je leta 2022 zaradi politične, socialne in gospodarske krize ter krize na področju človekovih pravic povečal tok Nikaragovcev, ki se izseljujejo v druge države; ker je od leta 2018 v Kostariko pobegnilo več kot 192 000 Nikaragovcev, bodisi kot prosilcev za azil bodisi kot beguncev; ker bi ta trend lahko ogrozil kostariški azilni sistem in preobremenil podporne mreže v državi;

P. ker režim Ortega-Murillo od začetka nezakonite, neizzvane in neupravičene ruske vojaške agresije proti Ukrajini sistematično podpira ruski režim v resolucijah OZN; ker Rusija podpira Nikaragvo z vojaško opremo in še naprej ohranja rusko vojaško prisotnost v državi; ker več memorandumov, podpisanih med Rusijo in Nikaragvo, jasno kaže na dokaze o trdnih odnosih in skupni podpori med režimom Ortega-Murillo in Putinovim režimom;

1. ostro obsoja, da nikaragovski režim iz popolnoma političnih razlogov sistematično in namerno krši človekove pravice svojega prebivalstva; poudarja, da so te kršitve, kot je ugotovila GHREN, hudodelstva zoper človečnost; obsoja prakse, ki jih režim uporablja za utišanje prebivalstva; ponovno izraža solidarnost z nikaragovskim prebivalstvom ter njegovo stalno in neomajno podporo;

2. je seznanjen z izpustitvijo 222 političnih zapornikov, vendar obsoja odločitev nikaragovskega režima, da jih deportira, jim odvzame državljanstvo ter državljanske in politične pravice, zamrzne in zapleni njihovo premoženje; opozarja nikaragovske oblasti, da mednarodno pravo prepoveduje samovoljni odvzem državljanstva, in jih poziva, naj nemudoma prekličejo te ukrepe in prenehajo politično motivirano preganjanje disidentov in zagovornikov človekovih pravic ter povračilne ukrepe proti njim;

3. izraža zaskrbljenost zaradi stanja civilne smrti tistih, ki jim je bilo odvzeto državljanstvo, vendar so ostali v Nikaragvi; poziva nikaragovsko vlado, naj zaščiti življenja in nedotakljivost zagovornikov človekovih pravic, ki ostajajo v Nikaragvi, med drugimi tudi Vilme Nuñez de Escorcia;

4. izraža zaskrbljenost zaradi položaja sorodnikov, ki jih imajo v Nikaragvi izgnane osebe in položaja tistih, ki ostanejo v državi in so preganjani, ter njihovih družin; poudarja, da je treba poenostaviti postopke ponovne združitve družine; poleg tega poudarja, da je pomembno spremljati dobrobit 222 Nikaragovcev, ki so bili prvotno izgnani v ZDA, in tistih, ki jim je bilo odvzeto državljanstvo;

5. poziva k predložitvi dokazov, da je škof Rolando Álvarez živ; znova poziva k takojšnji in brezpogojni izpustitvi vseh samovoljno pridržanih političnih zapornikov, opozicijskih aktivistov, zagovornikov človekovih pravic, okoljevarstvenikov, pripadnikov katoliške cerkve in novinarjev ter k razveljavitvi postopkov in obsodb, izrečenih proti njim, ter k varni vrnitvi vseh beguncev in izgnanih oseb;

6. obsoja nenehne psihične in fizične zlorabe vseh pripornikov, ki jih predvsem nad ženskami in LGBTI skupnostjo izvajajo policijski in zaporniški organi, ter pridržanje brez možnosti stikov, pri čemer nekateri pridržani nimajo dostopa do odvetnikov, družin ali zdravstvene oskrbe; zahteva, da se družine redno obveščajo o zdravstvenem stanju njihovih bližnjih v priporu; opominja nikaragovski režim, da mora zagotoviti, da so pogoji pridržanja v skladu z mednarodnimi obveznostmi na področju človekovih pravic in standardi, kot so standardna minimalna pravila OZN za ravnanje z zaporniki (pravila Nelsona Mandele);

7. izraža zaskrbljenost, ker se s kazenskim pravom manipulira, pravosodni sistem pa se uporablja kot orodje, s katerim se kriminalizira uveljavljanje državljanskih in političnih pravic ter svobode veroizpovedi ali prepričanja; poziva k razveljavitvi omejevalnih zakonov, sprejetih od leta 2018, ki neupravičeno posegajo v državljanski in demokratični prostor; poziva nikaragovske oblasti, naj zaščitijo in spoštujejo človekove pravice ter Nikaragovcem omogočijo uveljavljanje državljanskih in političnih pravic; poziva nikaragovske oblasti, naj mednarodnim organizacijam in organizacijam civilne družbe omogočijo neomejen dostop do države;

8. poziva nikaragovski režim, naj ustavi samovoljno zapiranje nevladnih organizacij in organizacij civilne družbe ter znova prizna statute vseh organizacij, političnih strank, verskih organizacij, medijskih združenj in hiš, univerz in organizacij za človekove pravice, ki so bile samovoljno zaprte, prav tako pa naj vrne vse premoženje, dokumente in opremo, ki so bili neupravičeno zaseženi, ter jim povrne njihov zakoniti pravni status;

9. poziva EU in njene države članice, naj vključijo posebna jamstva za spoštovanje človekovih pravic v zvezi z dodeljenimi evropskimi sredstvi, tudi kadar se ta sredstva dodeljujejo prek večstranskih in finančnih institucij, kot je Srednjeameriška banka za gospodarsko povezovanje, ter naj izvajajo strog nadzor, da bi zagotovili, da ta sredstva ne bodo prispevala h krepitvi nikaragovskega režima;

10. poudarja in ceni ključno vlogo civilne družbe, zagovornikov človekovih pravic in okoljevarstvenikov, katoliške cerkve ter novinarjev v Nikaragvi; poziva Evropsko službo za zunanje delovanje in Komisijo, naj poglobita reden dialog z njimi, izboljšata mehanizme za podporo njihovemu ključnemu delu in pozorno spremljata razmere na terenu, tudi s spremljanjem sojenj in obiski opozicijskih voditeljev in kritikov vlade v zaporu ali v hišnem priporu; poziva EU in njene države članice, naj uporabijo vsa orodja, ki jih imajo na voljo, vključno z vizumi, da bi olajšale mobilnost zagovornikov človekovih pravic in drugih ogroženih oseb in zagotovili kontinuiteto njihovega dela;

11. poziva Komisijo, Evropsko službo za zunanje delovanje in države članice, naj povečajo podporo članom nikaragovske opozicije, ki so trenutno v izgnanstvu, ter naj še naprej tesno sodelujejo in podpirajo države, ki sprejemajo veliko število migrantov, ki bežijo pred nikaragovskim režimom, predvsem v Kostariko; poziva Komisijo in države članice, naj prek svojih agencij za razvojno sodelovanje vzpostavijo in olajšajo posebne programe za podporo izobraževalnemu razvoju nikaragovske mladine in študentov, ki jim je bila odvzeta pravica do izobraževanja;

12. poziva EU, naj podpre in se dejavno vključi v vse možnosti za smiseln nacionalni dialog in še naprej vztraja pri nujnih pogojih za dialog, vključno z izpustitvijo samovoljno pridržanih političnih zapornikov, ponovno vzpostavitvijo pravne države in svoboščin, prenehanjem represije in ustrahovanja, ponovno vzpostavitvijo pravnega statusa političnih strank in organizacij, ki so bile samovoljno prepovedane, vrnitvijo izgnancev brez izjeme in s celovitimi jamstvi, vrnitvijo mednarodnih organov za človekove pravice v državo ter izvedbo svobodnih, poštenih in preglednih volitev;

13. poziva nikaragovski režim, naj izvaja priporočila iz poročila skupine strokovnjakov OZN za človekove pravice za Nikaragvo ter priporočila visokega komisarja OZN za človekove pravice; poziva nikaragovske institucije, naj odpravijo nekaznovanje za hude kršitve in zlorabe človekovih pravic ter žrtvam zagotovijo dostop do pravnega varstva in popravo vseh krivic; pozdravlja obnovitev mandata GHREN in poziva EU in njene države članice, naj še naprej podpirajo njeno ključno delo;

14. opozarja na stalno instrumentalizacijo pravosodnega sistema in sodelovanje sodnikov pri tem; znova poziva, naj se sodniki in tožilci hitro dodajo na seznam posameznikov, za katere veljajo sankcije EU, seznam posameznikov in subjektov, za katere veljajo sankcije, pa naj se razširi tako, da bo vključeval Daniela Ortego in njegove najbližje sodelavce;

15. poudarja, da je prihodnji vrh med EU in Skupnostjo latinskoameriških in karibskih držav priložnost za spoštovanje načel pravne države, demokracije in človekovih pravic in poziva, da jih vsi udeleženci upoštevajo; poudarja, da to ne bo mogoče brez resnično preglednega, celovitega in smiselnega vključevanja civilne družbe; poziva vrh EU-Skupnost latinskoameriških in karibskih držav, naj poda izjavo, v kateri bo zahteval ustrezno spoštovanje človekovih pravic v obeh regijah, še posebej v Nikaragvi; želi opozoriti, da mora Nikaragva v skladu s pridružitvenim sporazumom med EU in Srednjo Ameriko ta načela spoštovati in utrjevati; znova zahteva, naj se glede na sedanje okoliščine uporabi demokratična klavzula pridružitvenega sporazuma;

16. poziva države članice, naj gradijo na dokazih, ki jih je zbrala GHREN o hudodelstvih zoper človečnost, ki so jih zagrešile nikaragovske oblasti, in podprejo odpravo nekaznovanosti v Nikaragvi, tudi z začetkom uradnih preiskav in sprožitvijo sodnih postopkov proti odgovornim z uveljavljanjem splošne sodne pristojnosti; spodbuja države članice, naj proti Nikaragvi začnejo postopek pred Meddržavnim sodiščem zaradi kršitve Konvencije proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju, katere pogodbenica je Nikaragva;

17. obsoja brezpogojno podporo nikaragovskega režima ruski vojaški agresiji proti Ukrajini in izraža zaskrbljenost zaradi ruske vojaške pomoči pri nadaljnjem zatiranju nikaragovskega prebivalstva; obžaluje vse večjo osamitev Nikaragve od mednarodne skupnosti; obsoja agresivno retoriko nikaragovskih oblasti; ponovno poudarja, da je načelo univerzalnosti človekovih pravic temelj mednarodnega prava;

18. znova poziva, naj se Alessio Casimirri takoj izroči Italiji;

19. poziva konferenco predsednikov, naj odobri misijo za ugotavljanje dejstev, ki bi spremljala razmere v Nikaragvi;

20. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji, vladam in parlamentom držav članic, generalnemu sekretarju Organizacije ameriških držav, Evro-latinskoameriški parlamentarni skupščini, Srednjeameriškemu parlamentu, začasnemu predsedstvu Skupnosti latinskoameriških in karibskih držav, Vatikanu ter vladi in parlamentu Republike Nikaragve.